

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2018. gada 21. novembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Pašnodarbināti tirdzniecības pārstāvji – Direktīva 86/653/EEK – 1. panta 2. punkts – Tirdzniecības pārstāvja jēdziens – Pašnodarbināts starpnieks, kurš veic savu darbību pilnvarotāja uzņēmumā – Cītu uzdevumu, nevis to, kas saistīti ar preču pirkšanas vai pārdošanas darījumu apspriešanu pilnvarotāja labā, veikšana

Lieta C-452/17

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *tribunal de commerce de Liège* (Beļģija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2017. gada 20. jūlijā un kas Tiesā reģistrēts 2017. gada 27. jūlijā, tiesvedībā

Zako SPRL

pret

Sanidel SA.

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: septītās palātas priekšsēdētājs T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], kas pilda ceturtās palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši K. Jirimēe [*K. Jürimäe*] (referente), K. Likurģs [*C. Lycourgos*], E. Juhāss [*E. Juhász*] un K. Vajda [*C. Vajda*],

ģenerālvokāts: M. Špunars [*M. Szpunar*],

sekretāre: V. Džakobo-Peironna [*V. Giacobbo-Peyronnel*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2018. gada 17. maija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Sanidel SA* vārdā – *H. Deckers*, advokāts,
- Vācijas valdības vārdā – *T. Henze*, *M. Hellmann* un *E. Lankenu*, pārstāvji,
- Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *P. Garofoli*, *avvocato dello Stato*,
- Eiropas Komisijas vārdā – *J. Hottiaux* un *L. Malferrari*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2018. gada 25. jūlija tiesas sēdē,

* Tiesvedības valoda – franču.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Direktīvas 86/653/EEK (1986. gada 18. decembris) par dalībvalstu tiesību aktu koordinēšanu attiecībā uz pašnodarbinātiem tirdzniecības pārstāvjiem (OV 1986, L 382, 17. lpp.) 1. panta 2. punktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Zako SPRL* un *Sanidel SA* par atalgojuma un komisijas maksu izmaksu pēc šo abu sabiedrību savstarpēji saistošās vienošanās laušanas.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Direktīvas 86/653 otrajā un trešajā apsvērumā ir noteikts:

“tā kā atšķirības valstu tiesību aktos par pārstāvību tirdzniecībā būtiski ietekmē konkurences nosacījumus un šīs darbības veikšanu [Eiropas Savienībā] un kaitē gan tirdzniecības pārstāvju aizsardzībai attiecībās ar viņu pilnvarotājiem, gan arī tirdzniecības darījumu drošībai; tā kā turklāt šīs atšķirības var būtiski kavēt tirdzniecības pārstāvības līgumu noslēgšanu un darbību, ja pilnvarotājs un tirdzniecības pārstāvis darbojas dažādās dalībvalstīs;

tā kā preču tirdzniecībai starp dalībvalstīm būtu jānotiek saskaņā ar nosacījumiem, kas ir līdzīgi vienota tirgus nosacījumiem, un tas rada vajadzību tuvināt dalībvalstu tiesību sistēmas tā, lai kopējais tirgus varētu pareizi darboties; tā kā šajā sakarā noteikumi par tiesību aktu pretrunām attiecībā uz pārstāvību tirdzniecībā nenovērš iepriekš minētās neatbilstības un arī nespētu novērst pat tad, ja tos vienādotu, un tāpēc ieteiktā saskaņošana ir vajadzīga neatkarīgi no šiem noteikumiem”.

- 4 Šīs direktīvas 1. pantā ir noteikts:

“1. Šajā direktīvā paredzētos saskaņošanas pasākumus piemēro dalībvalstu normatīviem un administratīviem aktiem, kas reglamentē attiecības starp tirdzniecības pārstāvi un pilnvarotāju.

2. Šajā direktīvā “tirdzniecības pārstāvis” nozīmē pašnodarbinātu starpnieku, kuram ir pastāvīgas pilnvaras apspriest preču pirkšanu vai pārdošanu citas personas vārdā, turpmāk sauktu par “pilnvarotāju”, vai apspriest un slēgt šādus darījumus minētā pilnvarotāja vārdā.

3. “Tirdzniecības pārstāvis” šīs direktīvas nozīmē ir persona, kas nav:

- persona, kurai kā amatpersonai ir tiesības uzņemties saistības uzņēmuma vai ligumsabiedrības vārdā,
- partneris, kas ir likumīgi pilnvarots uzņemties saistības savu partneru vārdā,
- administrators, likvidators vai pilnvarotais bankrota gadījumā.”

- 5 Minētās direktīvas 2. pantā ir paredzēts:

“1. Šī direktīva neattiecas uz:

- nealgotiem tirdzniecības aģentiem,

- tirdzniecības pārstāvjiem, ja tie darbojas patēriņa preču biržā vai patēriņa preču tirgū,
- organizāciju, ko sauc par “Crown Agents for Overseas Governments and Administrations”, kas izveidota saskaņā ar Apvienotās Karalistes 1979. gada “*Crown Agents Act*”, vai tās filiālēm.

2. Visām dalībvalstīm ir tiesības paredzēt, ka direktīva neattiecas uz tām personām, kuru darbību tirdzniecības pārstāvja statusā to tiesību aktos uzskata par papildu nodarbošanos.”

6 Saskaņā ar šīs pašas direktīvas 3. pantu:

“1. Tirdzniecības pārstāvim, veicot darbu, jāievēro pilnvarotāja intereses un jārikojas apzinīgi un godprātīgi.

2. Tirdzniecības pārstāvim ir šādi pienākumi:

- a) attiecīgi darboties, lai apspriestu un, ja iespējams, noslēgtu darījumu, kurš viņam uzticēts;
- b) paziņot pilnvarotājam visu vajadzīgo informāciju, kas viņam pieejama;
- c) ievērot argumentētus rīkojumus, ko dod pilnvarotājs.”

Beļģijas tiesības

7 Direktīva 86/653 Beļģijas tiesībās tika transponēta ar 1995. gada 13. aprīļa *loi relative aux contrats d'agence commerciale* (Likums par tirdzniecības pārstāvības līgumiem; *Moniteur belge*, 1995. gada 2. jūnijs, 15621. lpp.; turpmāk tekstā – “1995. gada likums”). 1995. gada likuma, kas bija spēkā pamatlietā aplūkojamajā laikposmā, 1. pantā tirdzniecības pārstāvības līgums ir definēts šādi:

“Līgums, ar kuru viena puse, tirdzniecības pārstāvis, pastāvīgi un pret atlīdzību otras puses, pilnvarotāja, uzdevumā, tomēr bez tā norādēm, apspriež un, iespējams, noslēdz darījumus minētā pilnvarotāja vārdā un tā uzdevumā. Tirdzniecības pārstāvis organizē savu darbību un plāno savu laiku pēc saviem ieskatiem.”

8 1995. gada likuma 26. pantā ir noteikts:

“Prasījumiem, kas izriet no tirdzniecības pārstāvības līguma, iestājas noilguma termiņš viena gada laikā pēc tā izbeigšanas vai piecu gadu laikā pēc notikuma, kas dod tiesības celt prasību, bet šis pēdējais termiņš nevar pārsniegt vienu gadu pēc līguma izbeigšanas.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 9 Starp *Zako*, kuras darbības joma galvenokārt aptver kustamās mantas, iekārtu, aprīkojumu, datortehnikas, sadzīves tehnikas pirkšanu un pārdošanu, un *Sanidel*, kas nodarbojas ar tualetu un iebūvējamo virtuves iekārtu tirdzniecību, kopš 2007. gada beigām uz nerakstītas vienošanās pamata pastāvēja darījumu attiecības. No šī datuma *Zako* vadītājs bija atbildīgs par *Sanidel* iebūvējamo virtuvju nodaļu.
- 10 2012. gada 30. oktobrī *Sanidel* paziņoja *Zako*, ka tā bez atlīdzības un bez iepriekšēja paziņojuma pārtrauc viņu vienošanos.

- 11 *Zako*, pamatojoties uz 1995. gada likumu, pieprasīja *Sanidel* samaksāt uzteikuma atlīdzību un kompensāciju par līgumattiecību laušanu, kā arī divus rēķinus un to komisijas maksas. *Sanidel* atteicās veikt šo samaksu, jo līgumattiecības, kas bija starp to un *Zako*, neizrietot no tirdzniecības pārstāvības līguma, bet gan no uzņēmuma līguma.
- 12 *Zako* vadītājs iesniedza prasību *tribunal du travail de Marche en Famenne* (Maršanfamenas Darba lietu tiesa, Beļģija) pret *Sanidel* par kompensāciju un nesamaksāto komisijas maksu piedziņu. Šī tiesa ar 2014. gada 21. februāra spriedumu atzina šo prasību par pieņemamu, bet nepamatotu, jo starp pusēm esošā vienošanās nevarot tikt kvalificēta kā “tirdzniecības pārstāvja līgums”, bet gan kā “uzņēmuma līgums”. Šis spriedums ar 2015. gada 9. septembra *cour du travail de Liège* (Lježas Darba lietu tiesa, Beļģija) spriedumu tika atstāts spēkā negrozīts.
- 13 Tad *Zako* vērsās iesniedzējtiesā, šoreiz savas prasības pamatojumā atsaucoties uz uzņēmuma līguma esamību. Savukārt *Saniel* iesniedzējtiesā apgalvo, ka aplūkotā vienošanās ir kvalificējama kā “tirdzniecības pārstāvja līgums”, līdz ar to šī *Zako* prasība neesot pieņemama, jo tā tikusi iesniegta pēc atbilstošajos Beļģijas tiesību aktos paredzētā viena gada termiņa beigām.
- 14 Iesniedzējtiesai ir šaubas attiecībā uz pamatlietā aplūkotās vienošanās kvalifikāciju. Tā norāda, ka *Zako Sanidel* labā veica dažādus turpmāk norādītos uzdevumus: preču un piegādātāju izvēle, tirdzniecības politikas izvēle, klientu uzņemšana, virtuvju plānu veidošana, izmaksu tāmju izveide, vienošanās par cenām, pasūtījumu parakstīšana, mērījumu veikšana uz vietas, domstarpību izšķiršana, departamenta personāla (sekretāri, pārdevēji un montieri) pārvaldība, interneta vietnes pārvaldība pirkumiem tiešsaistē, tirgotāju, nekustamo īpašumu attīstītāju un uzņēmēju pārdošanas iemaņu attīstība, līgumu slēgšanas sarunas un līgumu slēgšana ar apakšuzņēmējiem *Sanidel* uzdevumā. *Zako* saņēma noteiktu ikmēneša summu 5500 EUR, papildus – kompensāciju ceļa izmaksu segšanai, kā arī ikgadējo komisijas maksu, tādējādi summas apmērs pamatlietā aplūkotajā periodā esot mainījies robežās no 5197,53 līdz 30 574,19 EUR. *Zako* pārstāvim bija pastāvīgs amats ar tiešo telefona numuru un elektronisko adresi *Sanidel* uzņēmuma telpās. Nav strīda par to, ka attiecīgais pārstāvis veica savus uzdevumus pilnīgi neatkarīgi.
- 15 Iesniedzējtiesa tomēr uzsver, ka vienošanās par līgumu noslēgšanu un to noslēgšana tika veikta tikai *Sanidel* uzņēmuma telpās. Turklāt šī tiesa norāda, ka *Zako* bija arī citi pienākumi, kas nebija saistīti ar līgumu slēgšanas sarunām un līgumu noslēgšanu *Sanidel* uzdevumā, proti, iebūvēto virtuvju nodaļas personāla pārvaldība, līgumi ar visiem piegādātājiem un visiem uzņēmējiem, nevis tikai un vienīgi ar klientiem, kā arī ne tikai pirkuma pasūtījumu, bet arī virtuvju plānu, tāmju un mērījumu dokumentu izstrāde.
- 16 Šajā ziņā iesniedzējtiesa precizē, ka uzdevumi, kas saistīti ar sarunām par preču pirkšanu vai pārdošanu un ar attiecīgo līgumu slēgšanu, kuri veikti pilnvarotāja vārdā un uzdevumā, no vienas puses, un citi uzdevumi, kas nav saistīti ar to, no otras puses, ir vienlīdz svarīgi. Tā norāda, ka *Zako* saņemtās atlīdzības un komisijas maksas tika rēķinātas par visiem sniegtajiem pakalpojumiem kopumā, nenoskaidrojot šīs divu uzdevumu kategorijas.
- 17 Šādos apstākļos *tribunal de commerce de Liège* (Lježas Komerclietu tiesa, Beļģija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
  - “1) Vai [Direktīvas 86/653] 1. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ir prasīts, lai tirdzniecības pārstāvis meklē un apmeklē klientus vai piegādātājus ārpus pilnvarotāja uzņēmuma?
  - 2) Vai [Direktīvas 86/653] 1. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ir paredzēts, ka tirdzniecības pārstāvis nevar pildīt citus uzdevumus kā tikai tos, kas ir saistīti ar preču pirkšanas vai pārdošanas darījumu apspriešanu pilnvarotāja labā, un tos, kas saistīti ar darījumu apspriešanu un slēgšanu pilnvarotāja vārdā un uzdevumā?

- 3) Gadījumā, ja atbilde uz otro jautājumu būtu noliedzīga, vai [Direktīvas 86/653] 1. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ir paredzēts, ka tirdzniecības pārstāvis citus uzdevumus, kas nav tie, kuri saistīti ar preču pirkšanas vai pārdošanas darījumu apspriešanu pilnvarotāja labā, un kas nav tie, kuri saistīti ar darījumu apspriešanu un slēgšanu pilnvarotāja vārdā un uzdevumā, var pildīt tikai kā papildu uzdevumus?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Ievada apsvērumi

- 18 Iesniedzējtiesu māc šaubas par to, kā valsts tiesībās ir jākvalificē pamatlietā minētā vienošanās, un tā īpaši jautā par to, vai tā būtu aptverama ar jēdzienu “tirdzniecības pārstāvja līgums” vai ar jēdzienu “uzņēmuma līgums” šo tiesību izpratnē.
- 19 Šajā ziņā tikai iesniedzējtiesai, ņemot vērā faktiskos un tiesiskos apstākļus pamatlietā, ir jāizlemj jautājums par šo kvalifikāciju. Tomēr Tiesai ir kompetence interpretēt Direktīvas 86/653 tiesību normas, konkrētajā gadījumā – tās 1. panta 2. punktu, kā arī sniegt šai tiesai lietderīgus elementus, lai tā varētu kvalificēt minēto vienošanos atbilstoši šai direktīvai.

Par pirmo jautājumu

- 20 Ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 86/653 1. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas, ka persona, kurai ir pastāvīgas pilnvaras vai nu apspriest preču pirkšanu vai pārdošanu citas personas labā, vai arī apspriest un slēgt šādus darījumus tās vārdā un uzdevumā, veic savas darbības pēdējās minētās personas telpās, liedz šo personu kvalificēt par “tirdzniecības pārstāvi” šīs tiesību normas nozīmē.
- 21 Šajā ziņā Direktīvas 86/653 1. panta 2. punktā ir noteikts, ka šajā direktīvā “tirdzniecības pārstāvis” nozīmē “pašnodarbinātu starpnieku, kuram ir pastāvīgas pilnvaras apspriest preču pirkšanu vai pārdošanu citas personas vārdā, turpmāk sauktu par “pilnvarotāju”, vai apspriest un slēgt šādus darījumus minētā pilnvarotāja vārdā”.
- 22 Pirmkārt, ir jānorāda, ka visas ieinteresētās personas, kas Tiesā iesniegušas apsvērumus, ir vienprātis par to, ka nedz šajā šīs direktīvas tiesību normā, nedz arī kādā citā šīs direktīvas tiesību normā “tirdzniecības pārstāvja” kvalifikācija nav tieši pakārtota tam, ka attiecīgā persona veic savu saimniecisko darbību ārpus pilnvarotāja telpām.
- 23 Faktiski Direktīvas 86/653 1. panta 2. punktā ir paredzēti trīs nepieciešamie un pietiekamie nosacījumi, lai persona varētu tikt kvalificēta par “tirdzniecības pārstāvi”. Pirmkārt, šai personai ir jābūt neatkarīgā starpnieka statusam. Otrkārt, tai ir jābūt pastāvīgi līgumiski saistītai ar pilnvarotāju. Treškārt, tai ir jāveic pienākumi, kas paredz vai nu apspriest preču pirkšanu vai pārdošanu pilnvarotāja labā, vai arī apspriest un slēgt šādus darījumus minētā pilnvarotāja vārdā un uzdevumā.
- 24 Tātad pietiek ar to, ka persona atbilst šiem trim nosacījumiem, lai tā varētu tikt kvalificēta par “tirdzniecības aģentu” Direktīvas 86/653 1. panta 2. punkta izpratnē, neatkarīgi no tās darbību veikšanas veida, un tādējādi uz to neattiecas šīs direktīvas 1. panta 3. punktā un 2. pantā paredzētie izņēmumi.
- 25 Turklāt, šīs direktīvas mērķis ir saskaņot dalībvalstu tiesību aktus par tiesiskajām attiecībām tirdzniecības pārstāvības līguma pušu starpā (spriedums, 2015. gada 3. decembris, *Quenon K.*, C-338/14, EU:C:2015:795, 22. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 26 Kā izriet no minētās direktīvas otrā un trešā apsvēruma, direktīvas mērķis ir aizsargāt tirdzniecības pārstāvjus attiecībā ar viņu pilnvarotājiem, sekmēt tirdzniecības darījumu drošību un veicināt preču tirdzniecību starp dalībvalstīm, tuvinot to tiesību aktus attiecībā uz pārstāvību tirdzniecībā (spriedums, 2015. gada 3. decembris, *Quenon K.*, C-338/14, EU:C:2015:795, 23. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 27 Kā ģenerālvokāts ir norādījis secinājumu 23. punktā, “tirdzniecības pārstāvja” kvalifikācijas un līdz ar to arī Direktīvas 86/653 piemērošanas pakārtošana papildu nosacījumiem par attiecīgās darbības veikšanas vietu vai veidu līdztekus tās 1. panta 2. punktā paredzētajiem nosacījumiem ierobežotu aizsardzības apjomu un tātad apdraudētu šīs direktīvas mērķi.
- 28 Šādā kontekstā, ņemot vērā, ka šajā direktīvā nav tādu tiesību normu, kurās būtu paredzēta prasība, lai tirdzniecības pārstāvis veiktu savu darbību izbraukumu veidā vai ārpus pilnvarotāja telpām, ir jākonstatē, ka šajā direktīvā paredzētā aizsardzība ir jāattiecina arī uz personām, kuras veic savu darbību attiecīgā pilnvarotāja telpās (pēc analogijas skat. spriedumu, 1998. gada 30. aprīlis, *Bellone*, C-215/97, EU:C:1998:189 13. punkts).
- 29 Šī interpretācija, kā to norāda ģenerālvokāts secinājumu 25. punktā, ir piemērota vēl jo vairāk tādēļ, ka ar pretēju Direktīvas 86/653 1. panta 2. punkta interpretāciju no tās aizsardzības saņēmēju loka tiktu izslēgtas personas, kas ar mūsdienu tehnoloģiju palīdzību veic uzdevumus, kuri ir līdzīgi tiem, ko izbraukumā veic tirdzniecības pārstāvji, kuri pārvietojas.
- 30 Tomēr būtu jānorāda, ka Direktīvas 86/653 piemērošanas joma nav paplašināma tik tālu, lai tajā ietilptu personas, kas neatbilst šī sprieduma 23. punktā minētajiem nosacījumiem, kuri šai personai ir jāizpilda, lai tā varētu tikt kvalificēta par “tirdzniecības pārstāvi” šīs direktīvas 1. panta 2. punkta izpratnē.
- 31 Tādējādi tādā situācijā, kāda tiek aplūkota pamatlietā, iesniedzējtiesai, vērtējot *in concreto* to elementu kopumu, kuri raksturo attiecīgās līgumattiecības, būtu jāpārbauda, vai šie nosacījumi ir izpildīti.
- 32 Šī vērtējuma ietvaros, lai arī apstākļi, ka [tirdzniecības] pārstāvja darbība tiek veikta pilnvarotāja telpās, pats par sevi nevar būt pamats, lai šis [tirdzniecības] pārstāvis tiktu izslēgts no jēdziena “tirdzniecības pārstāvis” Direktīvas 86/653 1. panta 2. punkta nozīmē, šis apstākļi tomēr nedrīkst ietekmēt šī [tirdzniecības] pārstāvja neatkarību attiecībā ar pilnvarotāju. Faktiski, kā ģenerālvokāts norādījis secinājumu 34. punktā, tirdzniecības pārstāvja neatkarība var tikt apšaubīta ne tikai pakļautības pilnvarotāja rīkojumiem dēļ, bet arī citu pārstāvja uzdevumu veikšanas veidu dēļ.
- 33 Tātad, no vienas puses, esot sava pilnvarotāja tuvumā, ņemot vērā tā atrašanos pēdējā minētā telpās, šis [tirdzniecības] pārstāvis varētu tikt pakļauts minētā pilnvarotāja norādījumiem. No otras puses, gūstot materiālās priekšrocības no šīs atrašanās vietas, tādas kā amata vietas esamība vai šīs iestādes organizatoriskās iespējas, nevar tikt izslēgts, ka attiecīgais [tirdzniecības] pārstāvis patiesībā varētu nonākt situācijā, kas tam liegtu veikt savas darbības neatkarīgi kā šo darbību organizācijas ziņā, tā arī ar to [veikšanu] saistīto ekonomisko risku ziņā. Attiecībā uz pēdējo minēto aspektu ir jāuzsver, ka šādu priekšrocību esamība varētu atvieglot attiecīgā [tirdzniecības] pārstāvja darbības izmaksas un tādējādi samazināt ekonomisko risku, kas saistīts ar tā darbību veikšanu, ciktāl šāds izmaksu atvieglojums netiktu kompensēts ar pilnvarotāja [tirdzniecības] pārstāvim maksājamo komisijas maksu līmeni.
- 34 Iesniedzējtiesa uzsver, ka šajā gadījumā *Zako* pārstāvis pastāvīgu amatu ar tiešo telefona numuru un elektronisko adresi ieņēma *Sanidel* uzņēmuma telpās. Šī tiesa tāpat norāda, ka nav strīda par to, ka šim [tirdzniecības] pārstāvim bija piešķirta pilnīga neatkarība un tas pildīja savus uzdevumus autonomi, it īpaši attiecībā ar tā klientiem, piegādātājiem un uzņēmējiem.
- 35 Šādos apstākļos, neskarot iesniedzējtiesas veicamo pārbaudi, apstākļi, ka *Zako* savu darbību veica *Sanidel* telpās, šķietami nav veicinājis tā neatkarības zudumu.

36 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 86/653 1. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas, ka persona, kurai ir pastāvīgas pilnvaras vai nu apspriest preču pirkšanu vai pārdošanu citas personas labā, vai arī apspriest un slēgt šādus darījumus tās vārdā un uzdevumā, veic savu darbību pēdējās minētās personas telpās, neliedz šo personu kvalificēt par “tirdzniecības pārstāvi” šīs tiesību normas nozīmē – ar nosacījumu, ka šis apstāklis netraucē šai personai veikt savu darbību neatkarīgi, bet tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

Par otro un trešo jautājumu

37 Ar savu otro un trešo jautājumu, kuri ir jāaplūko kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 86/653 1. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas, ka persona veic ne tikai darbības, kas ietver vai nu preču pirkšanas vai pārdošanas apspriešanu citas personas labā, vai arī šādu darījumu apspriešanu vai slēgšanu tās vārdā un uzdevumā, bet arī tās pašas personas labā veic cita rakstura darbības, kas nav uzskatāmas par pirmo minēto darbību papildinošām, neliedz attiecīgo personu kvalificēt par “tirdzniecības pārstāvi” šīs direktīvas nozīmē, ciktāl šis apstāklis netraucē tai pirmās minētās darbības veikt neatkarīgi.

38 Vispirms ir jākonstatē, ka no minētās tiesību normas formulējuma, kā norādīts šī sprieduma 21. punktā, neizriet, ka personai, kas papildus šajā tiesību normā tieši minētajiem uzdevumiem veic arī citus uzdevumus, nevarētu tikt piešķirts tirdzniecības pārstāvja statuss šīs pašas tiesību normas nozīmē.

39 Šādos apstākļos, lai noskaidrotu, vai šai direktīvai neatbilst tas, ka tirdzniecības pārstāvis veic ne tikai šīs direktīvas 1. panta 2. punktā minētos, bet arī citus uzdevumus, ir jāņem vērā Direktīvas 86/653 vispārīgā struktūra un mērķis.

40 Pirmkārt, Direktīvas 86/653 1. panta 3. punktā un 2. pantā ir paredzēti daži konkrēti definēti izņēmumi, kas attiecīgi skar jēdzienu “tirdzniecības pārstāvis” un šīs direktīvas piemērošanas jomu. Taču, izņemot minētās direktīvas 2. panta 2. punkta tiesību normu, nevienā no tās tiesību normām nav paredzēta situācija, kur tirdzniecības pārstāvis pilnvarotāja labā veiktu ne vien tās pašas direktīvas 1. panta 2. punktā minētos, bet arī citus uzdevumus.

41 Direktīvas 86/653 2. panta 2. punktā ir paredzēts, ka visām dalībvalstīm ir tiesības paredzēt, ka direktīva neattiecas uz personām, kuru darbība tirdzniecības pārstāvja statusā to tiesību aktos tiek uzskatīta par papildu nodarbošanos.

42 Kā būtībā norādījis ģenerālvokāts secinājumu 49.–51. punktā, minētajai direktīvai principā nav pretrunā, ka pašnodarbinātā tirdzniecības pārstāvja darbībā varētu tikt apvienotas gan viena, gan otra rakstura darbības, tostarp gadījumā, ja attiecīgā persona veic šo pirmo darbību tikai kā papildu darbību, vai gadījumā, ja, kā pamatlietā, minētajai darbībai ir tikpat liela nozīme kā citiem tās veiktajiem uzdevumiem, nevienā no citām tās pašas direktīvas tiesību normām nav izslēgta šāda kumulatīva iespēja.

43 Līdz ar to, izņemot gadījumu, kad saskaņā ar Direktīvas 86/653 2. panta 2. punktu dalībvalsts izvēlas izslēgt no šīs direktīvas piemērošanas jomas personas, kas veic tirdzniecības pārstāvja darbību kā papildnodarbošanos, bet tas, šķiet, tā nav pamatlietā, personas, kas veic šādu tirdzniecības pārstāvja darbību, ir jāiekļauj [šīs direktīvas] piemērošanas jomā pat tad, ja šī darbība tiek veikta līdztekus cita rakstura darbībai.

44 Otrkārt, tāda Direktīvas 86/653 1. panta 2. punkta interpretācija, kas paredzētu, ka ar šo tiesību normu ir izslēgtas personas, kuras līdztekus savai tirdzniecības pārstāvja darbībai veic arī cita rakstura darbību, būtu pretrunā šīs direktīvas mērķim, kas minēts šī sprieduma 26. punktā, proti, aizsargāt tirdzniecības pārstāvi tā attiecībās ar pilnvarotāju.

- 45 Šajā ziņā, no vienas puses, ir jākonstatē, ka tirdzniecības pārstāvim nebūtu jāliedz šī aizsardzība tā iemesla dēļ, ka līgumā, kas to saista ar pilnvarotāju, bez uzdevumiem, kas saistīti ar tirdzniecības pārstāvja darbību, ir paredzēta vēl arī citu uzdevumu izpilde. Faktiski pretēja interpretācija ļautu pilnvarotājam neievērot Direktīvas 86/653 obligātās tiesību normas, it īpaši tās, kas attiecas uz tā pienākumiem pret tirdzniecības pārstāvi, paredzot līgumā ne vien tos uzdevumus, kas saistīti ar tirdzniecības pārstāvja darbību, bet arī citus uzdevumus.
- 46 No otras puses, Direktīvas 86/653 1. panta 2. punktā noteikto tirdzniecības pārstāvja uzdevumu, proti, vai nu apspriest preču pirkšanu vai pārdošanu, vai arī apspriest un slēgt šādus darījumus minētā pilnvarotāja vārdā un uzdevumā, veikšanā, ņemot vērā attiecīgās darbības jomas īpašības, papildus varētu tikt paredzēti tirdzniecības pārstāvja sniegti pakalpojumi, kuri, lai gan tieši neizriet no līguma apspriešanas vai noslēgšanas darbībām pilnvarotāja labā, tomēr ir ar tām saistīti.
- 47 Tātad tāda Direktīvas 86/653 1. panta 2. punkta interpretācija, kas paredzētu, ka tirdzniecības pārstāvja statuss nebūtu piemērojams attiecībā uz personām, kas līdztekus ar tirdzniecības pārstāvja darbību veic vienu vai vairākas cita rakstura darbības, patiesībā varētu novest pie tā, ka no šīs tiesību normas piemērošanas jomas tiktu izslēgts liels personu skaits, tādējādi apdraudot šīs direktīvas lietderīgo iedarbību.
- 48 Tādējādi ir jānorāda, ka principā Direktīvai 86/653 pretrunā nav tas, ka tirdzniecības pārstāvis šīs tiesību normas nozīmē pilnvarotāja labā veic ne vien tos uzdevumus, kas tieši paredzēti Direktīvas 86/653 1. panta 2. punktā, bet arī citus uzdevumus.
- 49 Tomēr attiecībā uz šī sprieduma 23. punktā minētajiem nosacījumiem ir jāprecizē, ka tās pašas personas tirdzniecības pārstāvja darbību un cita rakstura darbību kumulācija nedrīkst ietekmēt tā pašnodarbinātā starpnieka statusu.
- 50 Tādējādi šajā gadījumā iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai fakts, ka prasītāja pamatlietā tās pašas personas labā veica gan tirdzniecības pārstāvja darbības, gan citas tikpat svarīga rakstura darbības efekta ziņā, ņemot vērā visus pamatlietas apstākļus, tādus kā veikto uzdevumu raksturs, to veikšanas veids, proporcija, kādu šie uzdevumi ieņēma ieinteresētās personas kopējā darbībā, atbildības noteikšanas veids vai arī ekonomiskais risks, bija šķērslis, lai šī pirmā nodarbošanās tiktu veikta neatkarīgi.
- 51 Ņemot vērā visu iepriekšminēto, uz otro un trešo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 86/653 1. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas, ka persona veic ne tikai darbības, kas ietver vai nu preču pirkšanas vai pārdošanas apspriešanu citas personas labā, vai arī šādu darījumu apspriešanu vai slēgšanu tās vārdā un uzdevumā, bet arī tās pašas personas labā veic cita rakstura darbības, kas nav uzskatāmas par pirmo minēto darbību papildinošām, neliedz attiecīgo personu kvalificēt par tirdzniecības pārstāvi šīs direktīvas nozīmē, ciktāl šis apstāklis netraucē tai veikt pirmās minētās darbības neatkarīgi, bet tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 52 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

- 1) Padomes Direktīvas 86/653/EEK (1986. gada 18. decembris) par dalībvalstu tiesību aktu koordinēšanu attiecībā uz pašnodarbinātiem tirdzniecības pārstāvjiem 1. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas, ka persona, kurai ir pastāvīgas pilnvaras vai nu apspriest preču**

pirkšanu vai pārdošanu citas personas labā, vai arī apspriest un slēgt šādus darījumus tās vārdā un uzdevumā, veic savu darbību pēdējās minētās personas telpās, neliedz šo personu kvalificēt par “tirdzniecības pārstāvi” šīs tiesību normas nozīmē – ar nosacījumu, ka šis apstāklis netraucē šai personai veikt savu darbību neatkarīgi, bet tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

- 2) Direktīvas 86/653 1. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas, ka persona veic ne tikai darbības, kas ietver vai nu preču pirkšanas vai pārdošanas apspriešanu citas personas labā, vai arī šādu darījumu apspriešanu vai slēgšanu tās vārdā un uzdevumā, bet arī tās pašas personas labā veic cita rakstura darbības, kas nav uzskatāmas par pirmo minēto darbību papildinošām, neliedz attiecīgo personu kvalificēt par tirdzniecības pārstāvi šīs direktīvas nozīmē, ciktāl šis apstāklis netraucē tai veikt pirmās minētās darbības neatkarīgi, bet tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

[Paraksti]